

Vastauksia LaV:n kysymyksiin / VL: oikeusministeriön lausunto TAE 2017stä Lakivaliokunta perjantai 23.09.2016 klo 09:15

.

Laamanen Tapio (OM) [tapio.laamanen@om.fi]

Toiminnot

Vastaanottaja:

M

Lakivaliokunta

Kopio:

M

Manninen Sami (OM) [sami.manninen@om.fi]; Liljeroos Heikki (OM) [heikki.liljeroos@om.fi]; Kujala Arto (OM) [arto.kujala@om.fi]; Välimaa Asko (OM) [asko.valimaa@om.fi]; Kiesiläinen Kari (OM) [kari.kiesilainen@om.fi]; Suurpää Johanna (OM) [johanna.suurpaa@om.fi]; Riekkola Leena (OM) [leena.riekkola@om.fi]

Liitteet:

Turvapaikat lakivaliokunt~1.docx (55 kt)[Avaa selaimessa]

26. syyskuuta 2016 15:23

Eduskunnan lakivaliokunta,

Tässä oikeusministeriön vastuksia, joihin vastaamiseen aika ei riittänyt valiokunnan kuulemisessa 23.9. koskien OM:n pääluokkaa TAEssa 2017.

Oikeusrekisterikeskuksen heikko määrärahatilanne / toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi?

- ORK:n toimintamenojen loppusumma TAEssa on 6,591 milj. euroa. Tähän sisältyy 200 000 euron lisäys, joka esitetään toteutettavaksi OM:n hallinnonalan sisäisellä siirrolla momenteilta 25.01.21, .10.03, .10.04, .20.01 ja .30.01. näiden momenttien loppusummien suhteessa.
- ORK:n toimialariippuvaista ICT-palvelutuotantoa on tarkoitus modernisoida. Tämä parantaisi palvelukykyä ja tuottavuutta ja vähentäisi manuaalisuuden tarvetta. OM on esittänyt, että hanketta rahoitettaisiin VM:n tuottavuusrahasta.
- ORK ylläpitää useita viranomaisrekistereitä, joita käyttävät useat viranomaiset. Muiden viranomaisten säädösmuutokset ja järjestelmämuutokset aiheuttavat jatkuvia muutostarpeita ORK:n järjestelmiin ja tuotantoon. Haasteena on, että näitä ORK:lle aiheutuvia kustannuksia ei muiden viranomaisten toiminnassa aina tunnisteta. OM on pyrkinyt lisäämään tätä tietoisuutta eri yhteyksissä.
- Haasteena on, että ORK:n toimintamenoissa ei ole siirtyvän määrärahan puskuria, jonka tulisi olla noin 8 % momentin vuositason määrärahasta.

WinCapita-korvauksiin varatun määrärahan riittävyys?

- 8 milj. euron määrärahaesitys on arvio, jonka osuvuutta on vaikea arvioida etukäteen. Korvauksia on esitetty tähän mennessä 27 milj. euron edestä. Korvausesitysten kokonaissumman odotetaan kasvavan vielä huomattavasti. Korvattava kokonaissumma tulee kuitenkin olemaan merkittävästi esityksiä alempi. Tämänhetkinen arvio on, että korvausten määrä nousee 15-20 milj. euroon. Kuluvana vuonna korvauksia on maksettu 121 000 euroa (VM:n momentti ennakkoimattomat menot). Korvausten maksamisen odotetaan kohdistuvan vuosiin 2016-2019. Wincapita-asiassa

tuomittujen menettämisseuraamusten täytäntöönpanosta on 31.8.2016 tilanteen perusteella kertynyt valtiolle (tulomomentille) yhteensä 23 775 204,26 euroa.

- Korvausmomentti 25.01.51 on arviomääräraha. Jos korvauspäätöksiä tehdään enemmän kuin momentilla on määrärahaa, määrärahaa lisätään lisäbudjetissa tai arviomäärärahan ylityksellä. Kaikki oikeudellisesti perustellut korvaukset on maksettava.

ICT-hankkeiden aikataulut?

- OM:n hallinnonalalla on meneillään viisi isoa toiminnan uudistamishanketta ICT:n avulla. Näiden aikataulut ja suunniteltu rahoitus:
 - AIPA (yleiset tuomioistuimet ja syyttäjälaitos)
 - VM:n tuottavuusrahoitus (2012-2017) yht. 24,6 M€
 - Omarahoitus (suunnitelma) 9,8 M€
 - ROTI (rikosseuraamuslaitos)
 - VM:n tuottavuusrahoitus (2014-2017) yht. 8,9 M€
 - Omarahoitus (suunnitelma) 4,3 M€
 - Budjetti ylittymässä 8 M€, mikä kasvattaa omarahoitusosuutta; hankkeen tavoitteista ei tingitä, ohjausta ja seurantaa tehostetaan
 - URA-ICT (ulosottolaitos)
 - VM:n tuottavuusrahoitus (2016-2018) yht. 10,0 M€
 - Omarahoitus (suunnitelma) 5,3 M€
 - HAIPA (hallintotuomioistuimet)
 - VM:n tuottavuusrahoitus (2016-2019) yht. 15,4 M€
 - Omarahoitus (suunnitelma) 9,7 M€
 - Valtavirtaistaminen (toimisto- ja viestintäjärjestelmät)
 - VM:n tuottavuusrahoitus (2016-2019) yht. 9,2 M€
 - Omarahoitus (suunnitelma) 5,8 M€

- Muutoksia AIPA-hankkeen aikataulussa (edellä esitetystä poiketen)

AIPA-hankkeen alkuperäisen suunnitelman mukaan vaihe 0 käsitti pakkokeinoasiat käräjäoikeuksissa ja sakkomenettelylain mukaiset sakkoasiat syyttäjälaitoksessa. Vaiheet 1 ja 2 sisälsivät rikosasioiden toiminnot syyttäjänvirastoissa ja kaikissa yleisissä tuomioistuimissa. Vaihe 3 käsitti riita- ja hakemusasiat ja vaihe 4 lopputoiminnallisuuden.

Vaiheen 0 toteuttamisaikataulu on kuitenkin muuttunut AIPaan liitettävän tekstinkäsittelyvälineen eli editorin vaihdon vuoksi. Lainkäytössä tekstinkäsittelyn on toimittava moitteettomasti. Alkuperäinen tekstieditori Xopus on tarkoitettu rakenteisen tiedon käsittelyyn, mutta hankkeen edetessä se osoittautui erityisesti laajojen asiakirjojen käsittelyssä liian kömpelöksi. Koska Word vastaa paremmin käyttäjien tarvetta, päätettiin laadun takaamiseksi joustaa aikataulusta ja vaihtaa editori Wordiin. Editorin vaihtaminen siirtää käyttöönottoaikataulua tuomioistuimissa. Syyttäjänvirastojen summaarinen sakkomenettely voidaan puolestaan toteuttaa ilman tekstinkäsittelyohjelmaa.

Jo aiemmin hankkeen vaiheistusta oli muutettu poliisin tietojärjestelmähankkeen (Vitja) viivästymisen vuoksi siirtämällä AIPassa siviiliasiat toteutettaviksi ennen rikosasioita.

AIPAn vaiheessa 0 tullaan nyt toteuttamaan yksi prosessilaji eli syyttäjien summaarinen sakkomenettely sekä tekninen alusta kaikkien jatkovaiheiden toteuttamiselle. Sakkosovelluksen käyttöönoton tavoiteaikataulu on joulukuussa 2016. Sovelluksen toteutusta viedään hyvässä yhteistyössä eteenpäin tietojärjestelmätoimittajan Accenturen kanssa. Käyttöön otettava sakkosovellus muodostaa järjestelmälle teknisen pohjan, jonka päälle ryhdytään laajentamaan seuraavien vaiheiden toimintoja.

Tämän vuoden syksyn aikana hankkeessa valmistellaan uusi projektitoimitusmalli, joka mahdollistaa siirtymisen aikaisempaa ketterämpään ohjelmistokehitykseen. Uuden toimitusmallin suunnittelun ohessa linjataan tarkemmin jatkoeteneminen. Tämän hetkisen käsityksen mukaan alkuperäiseen vaiheistukseen ei

kuitenkaan tulisi merkittäviä muutoksia. Pakkokeinoasioiden käsittelyyn käräjäoikeuksissa tarvitaan tekstinkäsittelyohjelmaa, joten editorin vaihto Wordiin on toteutettava ennen kuin pakkokeinot voidaan ottaa käyttöön. Word-vaihdon vaatiman työmäärän vuoksi pakkokeinoasiat voitaisiin ottaa käyttöön käräjäoikeuksissa aikaisintaan syksyllä 2017. Seuraavaksi edettäisiin yleisten tuomioistuinten siviiliasioiden toteutukseen ja hankkeen viimeisenä vaiheena toteutettaisiin rikosasiat syyttäjälaitokselle ja yleisille tuomioistuimille.

On mahdollista, että koko järjestelmän valmistuminen siirtyy aiemmasta vuoden 2018 lopun valmistumistavoitteesta vuoteen 2019. Ketterän toimitusmallin käyttämisellä aikataulua pyritään kuitenkin tiivistämään.

Harmaan talouden torjunnan määrärahat?

- Vuonna 2017 ulosottolaitoksen (1,3 milj. euroa) ja syyttäjälaitoksen (3,3 milj. euroa) lisämäärärahat harmaan talouden torjuntaan ovat vuoden 2016 tasolla.
- Sen sijaan tuomioistuimille ei esitetä vuoden 2016 talousarviossa olevaa 1,5 milj. euron lisämäärärahaa. On kuitenkin otettava huomioon, että tuomioistuinten määrärahatilanne on ensi vuonna kaiken kaikkiaan hyvä.

Oikeusvaltion edellyttämät määrärahat (kamreerimaisuus)?

- Viitataan ylijohtaja Sami Mannisen vastaukseen kuulemisessa.
- Oikeushallinto kuuluu budjettitalouteen ja siitä johtuvat talouden realiteetit tunnustetaan.

Kirjeäänestys?

- Kirjeäänestykseen on varattu kehysrahoitus vuosille 2018-2019 (310 000 € + 810 000 €).
- OM on aloittanut HE:n valmistelun. Vaalilain muutoksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1.3.2018, jolloin kirjeäänestys voisi olla käytössä eduskuntavaaleissa 2019.

ETNO-resurssit?

- Toimintaa jatketaan nykyresurssien puitteissa. Sen lisäksi ETNO osallistuu erillisellä rahoituksella toteutettaviin hyvien etnisten suhteiden hankkeisiin. Vuoden 2017 aikana toimeenpannaan kahta merkittävää hanketta TEMin kotouttamisvarojen sekä EU:n REC-rahoituksen turvin. Lisäksi toimeenpannaan EU:n vihapuheen ehkäisemiseen liittyviä käytännösääntöjä.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaltuutettu?

- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaltuutettujen toimintaa on tarkoitus kehittää toiminnasta lähtien, ei siis säästöhankeena. Eri vaihtoehtoja selvitetään parhaillaan.

Toimenpiteet turvapaikka-asioiden käsittelyn tehostamiseksi tuomioistuimissa

- Liite

OM:n puolesta,
Tapio Laamanen

Tapio Laamanen
Talousjohtaja/Ekonomidirektör
Oikeusministeriö/Justitieministeriet
Puh/Tfn: 02951 50290
Gsm. 050 375 6249
Eteläesplanadi 10 / Södraesplanaden 10
PL 25 / PB 25

